

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET DRAČA protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 55724/19)

PRESUDA

Članak 6. stavak 1. (kazneni aspekt) i članak 6. stavak 3. točka (c) • Pošteno suđenje • Podnositelj zahtjeva nije bio pozvan osobno iznijeti obranu pred žalbenim sudom kad je osporavao svoju osudu i kaznu i na činjeničnoj i na pravnoj osnovi

STRASBOURG

20. siječnja 2022.

KONAČNA
20/04/2022

*Ova presuda je postala konačna sukladno članku 44. stavku 2. Konvencije.
Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Drača protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Péter Paczolay, *predsjednik*,

Ksenija Turković,

Krzysztof Wojtyczek,

Alena Poláčková,

Raffaele Sabato,

Lorraine Schembri Orland,

Ioannis Ktistakis, *suci*,

i Renata Degener, *tajnica Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 55724/19) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Milan Drača („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 16. listopada 2019.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) obavijesti o prigovoru na temelju članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije, a da se ostatak zahtjeva proglasi nedopuštenim;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 7. prosinca 2021. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Predmet se odnosi na prigovor podnositelja zahtjeva, na temelju članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije, da u kaznenom postupku koji se vodio protiv njega nije bio pozvan prisustvovati sjednici žalbenog vijeća.

ČINJENICE

2. Podnositelj zahtjeva rođen je 1975. godine i živi u Zadru. U postupku pred Sudom podnositelj se sam zastupao.

3. Vladu je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

5. Dana 16. svibnja 2014. Općinsko državno odvjetništvo u Zadru podiglo je pred Općinskim sudom u Zadru optužnicu protiv podnositelja zahtjeva zbog kaznenog djela prijetnje službenoj osobi na temelju članka 139. stavaka 2. i 3. Kaznenog zakona (vidi stavak 16. ove presude). Konkretno, podnositelja zahtjeva teretilo se da je poslao tekstualnu poruku S.Z.-u, županu županije, prijeteći da će ga teško ozlijediti, s ciljem da se vrati na radno mjesto na kojem je prethodno radio u muzeju u vlasništvu županije.

6. Tijekom postupka, u kojem se podnositelj zahtjeva sam zastupao, raspravni sud neposredno je saslušao S.Z.-a i podnositelja zahtjeva, izvršio je uvid u materijalne dokaze (kao što su medicinska dokumentacija podnositelja zahtjeva i izvješća o pretragama mobilnih telefona S.Z.-a i podnositelja zahtjeva) i odredio psihijatrijsko vještačenje o duševnom stanju podnositelja zahtjeva u vrijeme počinjenja kaznenog djela (vidi stavke 7. – 9. ove presude).

7. U usmenom iskazu S.Z. je tvrdio da je 17. siječnja 2014. godine u 1:00 sat podnositelj zahtjeva poslao dvije tekstualne poruke na njegov poslovni mobilni telefon u kojima je naveo da želi da ga se vrati na radno mjesto na kojem je radio u muzeju. Poruke su uznemirile S.Z.-a pa ih je ujutro prijavio policiji. Kasnije istog dana primio je još jednu tekstualnu poruku od podnositelja zahtjeva, u kojoj je podnositelj izrazio bijes zbog toga što se morao podvrgnuti ispitivanju policije (koje se dogodilo nakon što je podnositelj zahtjeva poslao prve dvije tekstualne poruke). Sljedećeg dana, 18. siječnja 2014. u 23:30 sati, podnositelj zahtjeva poslao mu je još dvije tekstualne poruke. Ona zbog koje je podnositelj zahtjeva bio optužen glasila je kako slijedi:

„... Nemoj mi se kurčit. Da ti prijetim ne bi ovako javno. Makni se od mene i mir božji. Radi svoje matere, obitelji, HDZ-a, neću ... Neću. U stanju sam ti napraviti pakao od života, čak i milosrdno i brzo, slomiti ti vrat C3 kralježak, a ti sad me opet prijavi.”

S.Z. je pred raspravnim sudom ustvrdio da su ga poruke uplašile pa je nakon nekoliko dana ponovno otišao na policiju. Na kraju je ustvrdio da nije želio nikoga kazniti, već samo zaštititi sebe.

8. Prema gore navedenom psihijatrijskom vještačenju, u vrijeme počinjenja kaznenog djela podnositelj zahtjeva nije bio u akutno opitom stanju; međutim, njegova sposobnost shvaćanja i upravljanja vlastitim postupcima bila je smanjena zbog poremećaja osobnosti i bolesti povezane s alkoholom.

9. Na kraju suđenja sud je saslušao podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da tekstualnu poruku zbog koje je optužen nije poslao kao prijetnju kako bi se vratio na svoje staro radno mjesto u muzeju, već kao ironičan i ciničan odgovor S.Z.-u, koji ga je neopravdano prijavio policiji dan ranije. Dakle, tekstualnu je poruku poslao S.Z.-u u privatnom svojstvu, a ne u vezi sa službenim položajem S.Z.-a. Nadalje, prema mišljenju podnositelja zahtjeva, S.Z. se nije mogao osjećati zastrašenim tom tekstualnom porukom jer nikada nije poduzeo mjere da se zaštiti od bilo kakve pretpostavljene prijetnje od podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva zatim se ispričao S.Z.-u.

10. Dana 13. travnja 2017. Općinski sud u Zadru proglasio je podnositelja zahtjeva krivim za djelo koje mu je stavljeno na teret te mu je izrekao kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci uz primjenu uvjetne osude od dvije godine. Konkretno je zaključio da je podnositelj zahtjeva očito poslao tekstualnu

poruku S.Z.-u u službenom svojstvu potonjeg, da je tekstualna poruka objektivno mogla izazvati osjećaj straha kod S.Z.-a te da su podnositeljeve tvrdnje da nije namjeravao prijetiti S.Z.-u bile pravno nebitne.

Prilikom određivanja primjerene sankcije raspravni sud uzeo je u obzir podnositeljevu smanjenu kaznenu odgovornost u vrijeme počinjenja kaznenog djela, kao i činjenicu da nije ranije osuđivan te da se nekoliko puta ispričao S.Z.-u. Smatrao je da sankcija odgovara težini kaznenog djela i njegovim posljedicama te da ispunjava cilj generalne i specijalne prevencije.

11. Dana 1. lipnja 2017. podnositelj zahtjeva podnio je žalbu Županijskom sudu u Splitu. Tvrdio je da nije počinio predmetno kazneno djelo i da je raspravni sud pogrešno utvrdio činjenično stanje i nepravilno primijenio mjerodavni zakon.

Konkretno, ustvrdio je da je tekstualnu poruku poslao S.Z.-u u privatnom svojstvu, a ne u vezi s položajem S.Z.-a kao župana. To je bilo vidljivo iz sadržaja tekstualne poruke. Njegov čin stoga nije mogao predstavljati kazneno djelo iz članka 139. stavka 3. Kaznenog zakona (vidi stavak 16 ove presude). Nadalje, iskaz koji je S.Z. dao na suđenju, odnosno, da nije želio nikoga kazniti, doveo je u sumnju nadležnost državnog odvjetništva za provođenje kaznenog progona.

Podnositelj zahtjeva dalje je ustvrdio da S.Z. nije bio zastrašen njegovom tekstualnom porukom; dapače, S.Z. ga je prijavio policiji tek devetnaest dana kasnije, i to iz osvete, nakon što je saznao da je podnositelj zahtjeva zatražio provođenje službene inspekcije u muzeju, zbog čega je ravnateljica muzeja bila proglašena krivom za kažnjivo djelo.

Konačno, prema navodima podnositelja zahtjeva, izrečena kazna bila je prestroga s obzirom na to da je slanje jedne tekstualne poruke, za koju se ispričao, dovelo do toga da se protiv njega tri godine vodio kazneni postupak i da rok provjeravanja uz uvjetnu osudu traje dvije godine, nakon čega slijedi razdoblje od tri godine do nastupanja rehabilitacije. Nakon slanja tekstualne poruke nije počinio nikakva daljnja kaznena djela i prestao je konzumirati alkohol. Posljedice njegovih djela i kazneni postupak koji je uslijedio utjecali su na njega u tolikoj mjeri da nije bilo potrebe za izricanjem bilo kakve službene sankcije.

Podnositelj u žalbi nije zatražio da bude pozvan na sjednicu žalbenog vijeća.

12. Dana 7. lipnja 2017. Općinsko državno odvjetništvo u Zadru odgovorilo je na podnositeljevu žalbu pozivajući na odbijanje iste.

Konkretno, državno odvjetništvo je ustvrdilo da odluka o kaznenom progону nije ovisila o stavu oštećenika. Štoviše, upravo zato što je S.Z. osobno poznao podnositelja zahtjeva, tolerirao je podnositeljeve poruke od 17. siječnja 2014. i od policije je zatražio samo da podnositelja upozori. Međutim, iz prijeteće poruke poslana sljedećeg dana proizlazilo je da je podnositelj zahtjeva dosljedno i ustrajno iskazivao nepoštovanje prema službenom položaju S.Z.-a.

Državno odvjetništvo je nadalje ustvrdilo da je psihijatrijskim vještačenjem bilo potvrđeno da podnositelj zahtjeva nije bio pod teškim utjecajem alkohola kada je poslao tekstualnu poruku. Čak i da je bio, to bi bilo njegovom krivnjom.

Nadalje, nebitno je to što S.Z. nije zatražio zaštitu nakon što je primio prijeteću tekstualnu poruku, jer u svakom slučaju nije postojala zakonska mogućnost poduzimanja bilo kakve sigurnosne mjere protiv podnositelja zahtjeva, s obzirom na to da nije bio ranije osuđivan.

Konačno, nije bilo moguće odustati od izricanja bilo kakve kaznene sankcije protiv podnositelja zahtjeva jer zakonom nije predviđena takva mogućnost u odnosu na kazneno djelo prijetnje. Prema mišljenju državnog odvjetništva, sankcija izrečena podnositelju zahtjeva bila je blaga.

13. Dana 16. siječnja 2018. Županijski sud u Splitu (zasjedajući kao žalbeni sud) održao je sjednicu, a da nije pozvao stranke da joj prisustvuju. Istog je dana donio presudu kojom je potvrdio osudu i kaznu podnositelja zahtjeva.

Konkretno, utvrdio je da je podnositelj u svojoj žalbi osporavao činjenice koje je utvrdio raspravni sud, a raspravni je sud pravilno utvrdio činjenično stanje i ispravno zaključio da je podnositelj zahtjeva počinio predmetno kazneno djelo.

Smatrao je i da je kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci uz primjenu uvjetne osude od dvije godine predstavljala primjerenu sankciju. Naveo je da je kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci najmanja zakonom propisana kazna za predmetno kazneno djelo te da je raspravni sud uzeo u obzir sve olakotne okolnosti i činjenicu da nije bilo otegotnih okolnosti. Smatrao je da je sankcija odgovarala težini kaznenog djela, da je bila primjerena za podnositelja zahtjeva osobno i da je mogla postići svrhu generalne i specijalne prevencije.

U presudi žalbenog suda nije navedeno nikakvo obrazloženje za činjenicu da podnositelj nije bio pozvan prisustvovati sjednici.

14. Dana 13. ožujka 2018. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske tvrdeći, *inter alia*, da žalbeni sud nije propisno ispitaio i odgovorio na njegove tvrdnje. Nadalje, tvrdio je da ga je žalbeni sud trebao pozvati na sjednicu kako bi mogao odgovoriti na navode državnog odvjetništva u odgovoru na njegovu žalbu.

15. Dana 3. travnja 2019. Ustavni sud proglasio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva nedopuštenom kao očigledno neosnovanom. Konkretno, sud je naveo da podnositelj zahtjeva nije zatražio da bude pozvan na sjednicu žalbenog vijeća te da ga je, prema mjerodavnom zakonu, žalbeno vijeće moglo pozvati na vlastitu inicijativu da je smatralo da bi njegova prisutnost bila korisna za razjašnjenje stvari.

Rješenje Ustavnog suda dostavljeno je podnositelju zahtjeva 17. travnja 2019. godine.

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR I PRAKSA

16. Mjerodavne odredbe Kaznenog zakona (Narodne novine br. 125/2011, 144/2012 i 56/2015), glase kako slijedi:

Članak 139.

(1) Tko drugome ozbiljno prijeti kakvim zlom da bi ga ustrašio ili uznemirio, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko drugome ozbiljno prijeti da će njega ili njemu blisku osobu usmrtiti, teško tjelesno ozlijediti ... kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema službenoj ili odgovornoj osobi u obavljanju javne ovlasti ili u vezi s njezinim radom ili položajem... počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po privatnoj tužbi [oštećenika], a kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka progoni se [od strane državnog odvjetništva] po prijedlogu [oštećenika]...“

17. Člankom 475. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 121/2011, 143/2012 i 56/2013), koji je bio na snazi do 15. prosinca 2013., bilo je predviđeno:

„1) Drugostupanjski sud donosi odluku u sjednici vijeća.

2) O sjednici vijeća izvijestit će se optuženik i njegov branitelj, oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj koji je u roku predviđenom za žalbu ili u odgovoru na žalbu zahtijevao da bude izviješten o sjednici. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste stranke i kad nisu to zahtijevale ili da se o sjednici izvijesti i stranka koja to nije zahtijevala, ako bi njihova prisutnost bila korisna za razjašnjenje stvari.

(3) Ako je optuženik u istražnom zatvoru ili na izdržavanju kazne i ima branitelja, osigurat će se prisutnost optuženika samo ako predsjednik vijeća ili vijeće smatraju da je to svrhovito.

...”

18. Izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku stupile su na snagu 15. prosinca 2013. godine (Narodne novine, br. 145/2013). U mjeri u kojoj je to relevantno za predmet o kojem je riječ, izmijenjenim člankom 475. bilo je predviđeno kako slijedi:

„1) Drugostupanjski sud donosi odluku u sjednici vijeća.

(2) O sjednici vijeća izvijestit će se stranke ako je neka od stranaka u roku predviđenom za žalbu ili u odgovoru na žalbu zahtijevala da bude izviještena o sjednici. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste stranke i kad nisu to zahtijevale, ako bi njihova prisutnost bila korisna za razjašnjenje stvari.

PRESUDA DRAČA protiv HRVATSKE

(3) Iznimno od stavka 2. ovog članka, kad drugostupanjski sud rješava o žalbi protiv presude prvostupanjskog suda donesene zbog kaznenog djela za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, stranke će se obavijestiti o sjednici vijeća drugostupanjskog suda ako je u prvostupanjskoj presudi izrečena kazna zatvora i ako je neka od stranaka zahtijevala da bude obaviještena o sjednici, ili ako predsjednik vijeća ili vijeće drugostupanjskog suda smatra da bi prisutnost stranaka bila korisna za razjašnjenje stvari.“

...”

19. Daljnje izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku donesene su 7. srpnja 2017. godine¹ (Narodne novine, br. 70/2017). U mjeri u kojoj je to relevantno za predmet o kojem je riječ, članak 475. stavak 3., kako je gore izložen, izbrisan je tako da članak 475. sada glasi kako slijedi:

„1) Drugostupanjski sud donosi odluku u sjednici vijeća.

(2) O sjednici vijeća izvijestit će se stranke ako je neka od stranaka u roku predviđenom za žalbu ili u odgovoru na žalbu zahtijevala da bude izviještena o sjednici. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste stranke i kad nisu to zahtijevale, ako bi njihova prisutnost bila korisna za razjašnjenje stvari.

...”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. I STAVKA 3. TOČKE (C) KONVENCIJE

20. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da nije imao pošteno suđenje. Konkretno, naveo je da je sjednica žalbenog vijeća bila održana u njegovoj odsutnosti. Pozvao se na članak 6. stavak 1. i stavak 3. točku (c) Konvencije, koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

„1. ... u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično... ispita njegov slučaj.

3. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

...

(c) da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava platiti branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja, kad to nalažu interesi pravde;

...”

¹ Napomena Ureda zastupnika: U izvorniku presude omaškom je umjesto „7. srpnja 2017.“ naveden datum „27. srpnja 2017.“

A. Dopuštenost

21. Sud primjećuje da ovaj zahtjev nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

22. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da u trenutku podnošenja žalbe protiv prvostupanjске presude nije mogao znati da će državno odvjetništvo podnijeti odgovor koji zahtijeva odgovor od njega, te da do trenutka kada je primio odgovor državnog odvjetništva više nije mogao zatražiti da bude pozvan prisustvovati sjednici žalbenog vijeća.

23. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je sama činjenica da je državno odvjetništvo dostavilo tako opsežan odgovor ukazivala na to da njegova osuda od strane raspravnog suda nije bila uvjerljiva. Nadalje, državno odvjetništvo je iznijelo tvrdnje koje dovode u sumnju istinitost iskaza oštećenika a time i pravnu kvalifikaciju njegovih postupaka i nadležnost državnog odvjetništva za provođenje kaznenog progona. S obzirom na te okolnosti, a u skladu s načelom da optuženik uvijek ima „konačnu riječ” u suđenju, žalbeni je sud trebao pozvati podnositelja da prisustvuje sjednici žalbenog vijeća i da se očituje.

24. Konačno, podnositelj zahtjeva tvrdio je da je činjenica da je svoje tvrdnje protiv navoda državnog odvjetništva mogao podnijeti Ustavnom sudu bila nebitna jer taj sud nije bio nadležan ocjenjivati njegovu krivnju ili nevinost.

(b) Vlada

25. Vlada je tvrdila da u zahtjevu nije vidljiva nikakva povreda Konvencije. Tvrdila je da je prema zakonskim odredbama na snazi podnositelj zahtjeva imao neosporno pravo prisustvovati sjednici žalbenog vijeća, pod uvjetom da je podnio takav zahtjev u svojoj žalbi. Međutim, on nije iskoristio svoje zakonsko pravo, a žalbeno vijeće nije ga pozvalo na vlastitu inicijativu smatrajući njegovu prisutnost nepotrebnom. Vlada je nadalje naglasila da je podnositelj, ako je smatrao da je njegovo prisustvo na sjednici žalbenog vijeća bilo potrebno za razjašnjenje stvari, u svojoj žalbi trebao zatražiti da bude pozvan, bez obzira na to hoće li državno odvjetništvo podnijeti odgovor.

26. Vlada je tvrdila da je žalbeno vijeće pravilno zaključilo da prisutnost podnositelja na sjednici nije potrebna. Odgovor državnog odvjetništva na podnositeljevu žalbu nije sadržavao nikakve nove navode koji bi zahtijevali

očitovanje podnositelja zahtjeva. Prema tome, činjenica da podnositelj zahtjeva nije bio pozvan prisustvovati sjednici žalbenog vijeća kako bi se očitovao o odgovoru državnog odvjetništva nije mu uzrokovala nikakvu štetu.

27. Konačno, Vlada je ustvrdila da je podnositelj zahtjeva prisustvovao svim raspravama održanima pred raspravnim sudom i da je mogao iznijeti sve svoje tvrdnje i od tog suda dobiti obrazložen odgovor. Nadalje, za razliku od predmeta *Zahirović protiv Hrvatske* (br. 58590/11, 25. travnja 2013.), državno odvjetništvo u ovom predmetu nije podnijelo žalbu protiv prvostupanjske presude te za podnositelja zahtjeva nije postojala opasnost od *reformatio in peius*. Štoviše, budući da ni državno odvjetništvo nije bilo pozvano prisustvovati sjednici žalbenog vijeća, podnositelj zahtjeva nije bio stavljen u nepovoljan položaj u odnosu na državno odvjetništvo.

2. Ocjena Suda

28. Sud napominje da je činjenica da se povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) opetovano utvrđuju u predmetima protiv Hrvatske proizašla iz situacije u kojoj, prema mjerodavnom domaćem pravu i praksi u relevantno vrijeme, žalbeni sudovi nisu obavještavali okrivljenike o predstojećoj sjednici žalbenog vijeća ako su bili u istražnom zatvoru i imali su odvjetnika ili ako im je u skraćenom postupku izrečena novčana kazna ili uvjetna osuda (vidi, među drugima, gore navedeni predmet *Zahirović*, stavci 58. – 64., 25. travnja 2013.; *Lonić protiv Hrvatske*, br. 8067/12, stavci 94. – 102., 4. prosinca 2014.; *Arps protiv Hrvatske*, br. 23444/12, stavci 24. – 29., 25. listopada 2016.; *Bosak i drugi protiv Hrvatske*, br. 40429/14 i tri druga zahtjeva, stavci 105. – 109., 6. lipnja 2019.; i *Romić i drugi protiv Hrvatske*, br. 22238/13 i šest drugih zahtjeva, stavak 102., 14. svibnja 2020.).

29. Sud primjećuje da se nakon izmjena i dopuna mjerodavnog domaćeg zakona nakon presuda u predmetima *Zahirović* i *Arps* (oba gore navedena) stranke koje zatraže da prisustvuju sjednici žalbenog vijeća uvijek pozivaju prisustvovati (vidi stavak 19. ove presude). Time je otklonjen izvor problema koji su se pojavili u predmetima navedenima u stavku 28. ove presude.

30. Vlada je tvrdila da je u kaznenom postupku protiv podnositelja zahtjeva bio primjenjiv Zakon o kaznenom postupku, kako je izmijenjen i dopunjen u srpnju 2017., te da bi stoga žalbeno vijeće bilo dužno pozvati podnositelja zahtjeva na svoju sjednicu da je podnio takav zahtjev (vidi stavak 25. ove presude). Drugim riječima, tvrdila je da se, ne zatraživši u svojoj žalbi da bude pozvan, podnositelj zahtjeva odrekao prava da prisustvuje sjednici žalbenog vijeća.

31. S tim u vezi Sud ponavlja da članak 6. Konvencije ni slovom ni duhom ne sprječava osobu da se vlastitom slobodnom voljom odrekne, bilo izričito ili prešutno, prava na jamstvo poštenog suđenja ako je takvo odricanje utvrđeno na nedvosmislen način i popraćeno minimalnim zaštitnim mjerama razmjernima njegovoj važnosti (vidi *Hermi protiv Italije* [VV], br. 18114/02,

stavak 73., ECHR 2006-XII; *Kashlev protiv Estonije*, br. 22574/08, stavak 45., 26. travnja 2016.; i *Murtazaliyeva protiv Rusije* [VV], br. 36658/05, stavci 117. – 118., 18. prosinca 2018.). Odricanje ne mora biti izričito, ali mora biti dobrovoljno i mora predstavljati informirano i svjesno odricanje od prava. Prije nego što se za optuženika može reći da se implicitno, svojim ponašanjem, odrekao važnog prava iz članka 6., potrebno je dokazati da je mogao razumno predvidjeti posljedice svog ponašanja. Štoviše, odricanje ne smije biti u suprotnosti s bilo kojim važnim javnim interesom (ibid.).

32. Međutim, Sud primjećuje da su se, suprotno tvrdnji Vlade, u postupku kojemu podnositelj prigovara primjenjivali zakonodavstvo i praksa koji su bili na snazi prije srpnja 2017.

33. Konkretno, Sud prvo napominje da, nažalost, žalbeni sud nije naveo nikakvo obrazloženje zašto nije pozvao podnositelja da prisustvuje sjednici, jer to bi otklonilo svaku sumnju u pogledu mjerodavnog postupnog prava (vidi stavak 13 ove presude i usporedi, za činjenične okolnosti, predmet *Šaponja i Karaula protiv Hrvatske* (odbor), br. 72962/16 i 28751/17, stavci 18. i 30., 18. ožujka 2021.).

34. Međutim, Sud primjećuje da je u trenutku kada je podnositelj zahtjeva podnio žalbu protiv prvostupanjske presude (1. lipnja 2017., vidi stavak 11 ove presude) mjerodavnom odredbom Zakona o kaznenom postupku bilo predviđeno da će, ako žalbeni sud rješava po žalbi protiv prvostupanjske presude donesene zbog kaznenog djela za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora u trajanju do pet godina, stranke biti obaviještene o sjednici žalbenog vijeća ako su to zatražile, no samo ako je raspravni sud izrekao kaznu zatvora (vidi stavak 18. ove presude). Ta je odredba izbrisana iz Zakona o kaznenom postupku 27. srpnja 2017. (vidi stavak „1) Drugostupanjski sud donosi odluku u sjednici vijeća.

(2) O sjednici vijeća izvijestit će se stranke ako je neka od stranaka u roku predviđenom za žalbu ili u odgovoru na žalbu zahtijevala da bude izviještena o sjednici. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste stranke i kad nisu to zahtijevale, ako bi njihova prisutnost bila korisna za razjašnjenje stvari.

(3) Iznimno od stavka 2. ovog članka, kad drugostupanjski sud rješava o žalbi protiv presude prvostupanjskog suda donesene zbog kaznenog djela za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, stranke će se obavijestiti o sjednici vijeća drugostupanjskog suda ako je u prvostupanjskoj presudi izrečena kazna zatvora i ako je neka od stranaka zahtijevala da bude obaviještena o sjednici, ili ako predsjednik vijeća ili vijeće drugostupanjskog suda smatra da bi prisutnost stranaka bila korisna za razjašnjenje stvari.“

...”

19. ove presude), dakle gotovo dva mjeseca nakon što je podnositelj podnio žalbu protiv prvostupanjske presude.

35. Prema tome, imajući u vidu da je na podnositelja zahtjeva primijenjena uvjetna osuda za kazneno djelo za koje je propisana kazna

zatvora u trajanju do pet godina (vidi stavke 10. i 16. ove presude), nije mu se na teret moglo staviti činjenicu da u svojoj žalbi nije zatražio da bude pozvan na sjednicu žalbenog vijeća (usporedi gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavci 107. – 108.).

36. Slijedi da je u ovom predmetu riječ o povijesnoj situaciji u kojoj su se primjenjivali prethodno zakonodavstvo i praksa (vidi stavak 28. ove presude), a koji su u međuvremenu promijenjeni (vidi stavak 29 ove presude).

37. Sud nadalje primjećuje da je, prema zakonodavstvu koje je bilo na snazi u vrijeme kada je podnositelj zahtjeva podnio žalbu i u vrijeme kada je žalbeni sud odlučivao o predmetu, žalbeno vijeće u svakom slučaju moglo pozvati podnositelja zahtjeva da prisustvuje sjednici ako je smatralo da bi njegova prisutnost bila korisna za razjašnjenje stvari (vidi stavke 18. i 19. ove presude).

38. S tim u vezi Sud primjećuje da je, u okviru hrvatskog pravnog sustava, žalbeni sud bio nadležan ispitati činjenična i pravna pitanja i u cijelosti preispitati ocjenu krivnje ili nevinosti optuženika. Mogao je potvrditi, ukinuti ili preinačiti prvostupanjsku presudu i povećati ili smanjiti kaznu koju je izrekao raspravni sud (vidi *Mirčetić protiv Hrvatske*, br. 30669/15, stavak 25., 22. travnja 2021.). Sud u tom pogledu upućuje na svoju sudsku praksu navedenu u predmetu *Július Þór Sigurþórsson protiv Islanda*, br. 38797/17, stavak 33., 16. srpnja 2019.

39. Sud primjećuje da je u svojoj žalbi podnositelj zahtjeva osporio svoju osudu i kaznu i na činjeničnoj i na pravnoj osnovi (vidi stavak 11. ove presude). Državno odvjetništvo je podnijelo obrazložen odgovor na pitanja koja je otvorio podnositelj zahtjeva i zatražilo je potvrđivanje podnositeljeve osude (vidi stavak 12. ove presude).

40. Prema tome, žalbeni je sud bio pozvan provesti punu ocjenu podnositeljeve krivnje ili nevinosti u pogledu optužbi protiv njega s obzirom ne samo na tvrdnje koje je on iznio pred raspravnim sudom već i na tvrdnje o navodnim propustima tog suda da utvrdi sve bitne činjenice i ispravno primijeni mjerodavno pravo (vidi gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavak 106.; usporedi *Abdulgadirov protiv Azerbajdžana*, br. 24510/06, stavak 42., 20. lipnja 2013., i *Kozlitiin protiv Rusije*, br. 17092/04, stavak 63., 14. studenoga 2013.). Međutim, suprotno zahtjevima navedene sudske prakse Suda, žalbeni sud održao je sjednicu u odsustvu podnositelja zahtjeva (vidi stavak 13. ove presude).

41. Nadalje, podnositelj zahtjeva u žalbi je prigovorio i da mu je raspravni sud izrekao prestrogu kaznu (vidi stavak 11. ove presude). Sud primjećuje da je oštećenik na suđenju izjavio da nije želio nikoga kazniti (vidi stavak 7. ove presude), no čini se da tu okolnost domaći sudovi nisu uzeli u obzir prilikom odmjeravanja sankcije podnositelju zahtjeva (vidi stavke 10. i 13. ove presude). Štoviše, žalbeni sud potvrdio je kaznu koju je izrekao raspravni sud, smatrajući da je primjerena za podnositelja zahtjeva osobno (vidi stavak 13.

ove presude). Međutim, žalbeni sud nije iskoristio priliku da stekne osobni dojam o podnositelju prije nego što je donio taj zaključak (usporedi gore navedeni predmet *Zahirović*, stavak 62.).

42. U predmetu *Lonić* (gore naveden, stavak 100.) Sud je smatrao da je nebitno to što je žalbu protiv prvostupanjske presude podnio samo podnositelj zahtjeva. Prema mišljenju Suda, to nije utjecalo na temeljno pitanje postavljeno žalbenom sudu, odnosno je li podnositelj zahtjeva kriv ili nevin, za čiji je odgovor bila potrebna prisutnost podnositelja na sjednici žalbenog vijeća kako bi se osiguralo pošteno suđenje. Iz istog razloga Sud odbija Vladine tvrdnje iznesene u stavku 27. ove presude.

43. S obzirom na ova utvrđenja, i imajući u vidu svoju sudsku praksu izloženu u predmetima *Zahirović*, *Lonić* i *Bosak i drugi* (gore navedeni), Sud utvrđuje da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

44. Člankom 41. Konvencije predviđeno je:

“ Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

45. Podnositelj zahtjeva potraživao je 3.100,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete.

46. Vlada je podnositeljev zahtjev smatrala neosnovanim i nepotkrijepljenim.

47. Imajući u vidu okolnosti ovog predmeta, Sud prihvaća da je podnositelj zahtjeva pretrpio nematerijalnu štetu koja se ne može nadoknaditi samo utvrđivanjem povrede. Procjenjujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 1.500,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete, uvećan za sve poreze koji bi mu se mogli zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

48. Podnositelj zahtjeva nije podnio nikakav zahtjev za troškove i izdatke. Sud stoga smatra da nema potrebe dosuđivati mu ikakav iznos po toj osnovi.

C. Zatezna kamata

49. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD, JEDNOGLASNO,

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije;
3. *presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od dana kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, iznos od 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura), uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati, na ime naknade nematerijalne štete, koji je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan isplate;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otposlano u pisanom obliku dana 20. siječnja 2022. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Renata Degener
Tajnica

Péter Paczolay
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524